

PROBLÉM TVORBY A UPLATŇOVANIA KONCEPCIE PROFESIJNÉHO ROZVOJA UČITEĽOV V KARIÉRNOM SYSTÉME NA SLOVENSKU

Beata Kosová, Štefan Porubský, Ivan Pavlov

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici,
Pedagogická fakulta

Kríza pedagogickej profesie na Slovensku

- Nejasný profesijný status a identita pedagóga.
- Starnutie pedagogických zborov.
- Feminizácia profesie.
- Nedostatok a nerovnomernosť kvalifikovanosti pedagógov v jednotlivých regiónoch.
- Nízka atraktívnosť pedagogickej profesie.
- Nedostatočná kvalita personálnej stratégie rezortu.
- Nízka kvalita personálnej práce riaditeľov škôl a školských zariadení.
- Nedostatočná kvalita pregraduálneho a kontinuálneho vzdelávania pedagógov.

Požiadavka profesionalizácie

1. Definovať požiadavky na profesijné kompetencie pedagógov prostredníctvom profesijných štandardov.
2. Vytvoriť kariérový systém vrátane kariérových ciest a postupov, umožňujúci voľbu profesijného rozvoja pedagógov.
3. Vytvoriť systém kontinuálneho vzdelávania pedagógov ako súčasť celoživotného vzdelávania.
4. Vytvoriť kreditový systém započítavajúci vzdelávanie pedagógov v akreditovaných vzdelávacích programoch alebo v iných tvorivých aktivitách pedagógov prezentujúcich výsledky ich neformálneho vzdelávania a informálneho učenia.
5. Vytvoriť nový systém diferencovaného odmeňovania pedagógov prepojený s profesijnými štandardmi, kariérovým systémom a kreditovým systémom.

Profesijný štandard

Profesijný štandard vymedzuje nevyhnutné profesijné kompetencie potrebné pre štandardný výkon profesie pedagóga. Ide o súbor vedomostí, zručností a postojov pedagógov v oblasti výchovy a vzdelávania, ktoré sú nevyhnutné pre efektívne uskutočňovanie pedagogickej činnosti.

Štruktúra profesijného štandardu

- **kategória pedagogický zamestnanec (PZ)/odborný zamestnanec (OZ)** - učiteľ, vychovávateľ, majster odborného výcviku...,
- **nevyhnutný kvalifikačný predpoklad** - požadované ukončené vzdelanie na výkon profesie ,
- **kariérny stupeň**- miera preukázateľného osvojenia profesijných kompetencií na rôznych úrovniach výkonu pedagogickej/odbornej práce (samostatný PZ/OZ, PZ/OZ s 1. atestáciou, PZ/OZ s 2. atestáciou),
- **kompetenčný profil pedagóga** - súhrn kľúčových kompetencií a preukázateľných špecifických spôsobilostí (vedomosti, zručnosti, postoje),
- **indikátor (ukazovateľ)**kompetencií určuje ich úroveň, môže byť kvalitatívny a kvantitatívny a vypovedá o **preukázateľných** vedomostiach, zručnostiach a postojoch.

Štruktúra profesijného štandardu

Dimenzia: Žiak

- identifikovať vývinové a individuálne charakteristiky žiaka
- identifikovať psychologické a sociálne faktory učenia sa žiaka
- identifikovať sociokultúrny kontext vývinu žiaka

Dimenzia: Edukačný proces

- ovládať obsah a didaktiku vyučovacích predmetov
- plánovať a projektovať vyučovanie
- realizovať vyučovanie
- hodnotiť priebeh a výsledky vyučovania a učenia sa žiaka

Dimenzia: Učiteľ

- plánovať a realizovať profesijný rast a sebarozvoj
- stotožniť sa s profesijnou rolou a školou

Kariérový systém

1. kariérový stupeň - začínajúci pedagóg: absolvent školy, ktorý spĺňa požadované vzdelanie na výkon činnosti pre príslušný druh školy alebo školského zariadenia podľa platných predpisov.
2. kariérový stupeň – samostatný pedagóg: absolvované akreditované vzdelávacie programy kontinuálneho vzdelávania - získa stanovený počet kreditov - kariérový príplatok (právo sa prihlásiť na prvú atestáciu).
3. kariérový stupeň – pedagóg s prvou atestáciou: absolvované akreditované vzdelávacie programy kontinuálneho vzdelávania - získa stanovený počet kreditov - kariérový príplatok (právo sa prihlásiť na druhú atestáciu).
4. kariérový stupeň – pedagóg s druhou atestáciou: absolvované akreditované vzdelávacie programy kontinuálneho vzdelávania - kariérový príplatok.

Kariérová pozícia

Vyjadruje funkčné zaradenie pedagóga v škole alebo v školskom zariadení:

- pedagóg špecialista
- vedúci pedagogický zamestnanec/manažér.

kariérový stupeň	1. kariérová cesta <i>štandardné kompetencie</i>	2. kariérová cesta <i>expertné kompetencie</i>		kariérová pozícia
4. kariérový stupeň			pedag. zam. s druhou atestáciou	vedúci pedagogický zamestnanec
3. kariérový stupeň		pedag. zam. s prvou atestáciou	kredity (<i>atestačná skúška</i>) kredity (<i>kreditové príplatky</i>)	riaditeľ, zástupca riaditeľa,
2. kariérový stupeň	samostatný pedag. zamestnanec	kredity (<i>atestačná skúška</i>) kredity (<i>kreditové príplatky</i>)		pedag. zamestnanec špecialista triedny učiteľ, výchovný poradca, uvádzajúci učiteľ, vedúci predmetovej komisie,
1. kariérový stupeň začínajúci ped. zamestnanec	<i>adaptačné vzdelávanie</i>			

Valica, M., Pavlov, I. (2007)